

5) teritorijų ribos nekeistinos tik Dubičių 1-ojoje (AR-1370), Margių 2-ojoje (Salaitės) (AR-1377) ir Mergežerio (AR-1417) gyvenvietėse;

6) reikėtų įtraukti į Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą Tarpuežerio gyvenvietę, esančią P Glyno ežero dalyje tarp neegzistuojančių Glyno ežero 6-osios (AR-1400) ir Glyno ežero 4-osios (AR-1398) gyvenviečių. Kuo skubiau pakeisti minėtąsias paminklų teritorijas P Glyno ežero rajone, nes šiuo metu vyksta šios teritorijos miško privatizavimas.

Algirdas GIRININKAS

Archeological sites of Stone Age in Varėna district

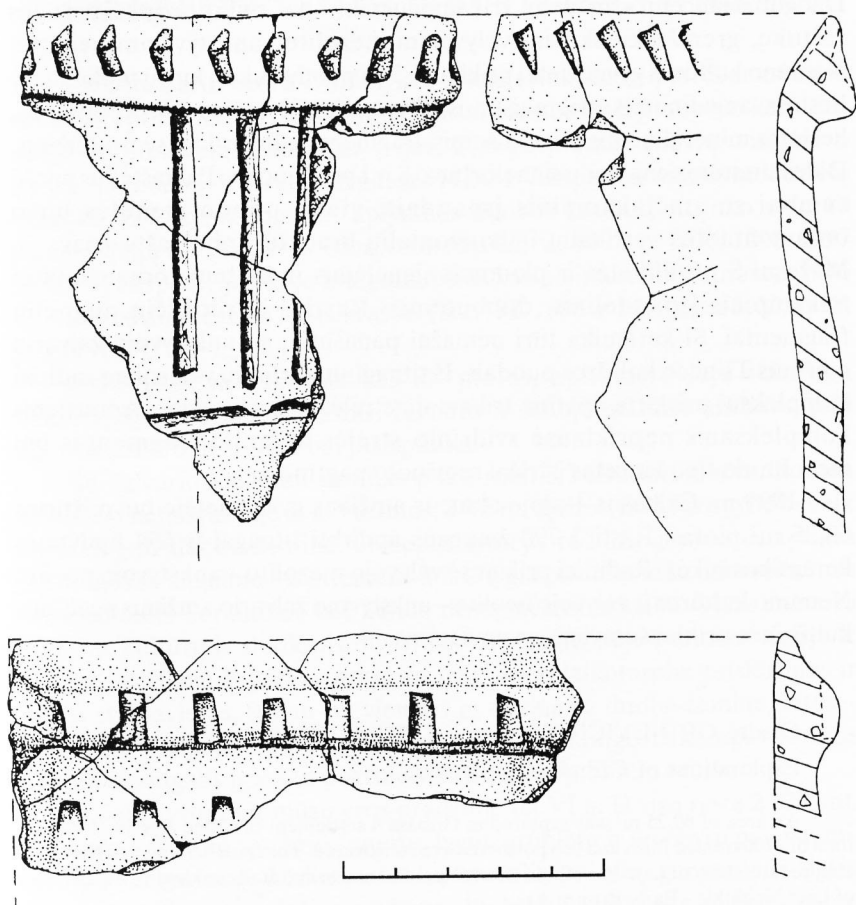
During a survey expedition of 1998 in Varėna district a more specific information about 10 archeological sites of Stone Age was obtained. It was determined that settlements 1, 4 and 6 of Glynas lake and a settlement of Glynas bog did not exist. Janioniai settlement should be interpreted as a find spot, whereas the boundaries of settlement 3 of Glynas lake and Margiai 1 should be revised. The Tarpuežeris settlement should be included into the list of new archeological sites.

Giedrė GRINEVIČIŪTĖ, Tomas OSTRĀUSKAS

GRIBAŠOS 4-OSIOS GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI

Gribašos 4-oji akmens amžiaus gyvenvietė (Varėnos r., Kaniavos sen.) yra buvusio Dubos ežero Š pakrantėje, ant terasos, apie 500 m nuo Margių kaimo. Ji atrasta 1998 m. Varėnos rajono akmens amžiaus paminklų žvalgymų metu ir pavadinta remiantis Lietuvos archeologijos atlaso I tomo duomenimis (žr. LAA, V., 1974, t. 1, p. 38). Atrodo, ji buvo žinoma ir V. Šukevičiui. Šiuo metu gyvenvietės teritorijoje auga senas miškas.

1999 m. LII ekspedicija paminklo teritorijoje ištyrė 0,25 m² dydžio 21 šurfa bei 64 m² plotą. Po samanomis slūgsojo 12–36 cm storio pilko miškožemio sluoksnis, dengiantis 10–40 cm gelsvo smėlio kultūrinį sluoksnį. Giliau buvo balsvas smėlis – įžemis. 37 cm gylje, kultūriniame sluoksnyje, išryškėjo tamsiai pilko smėlio dėmė. Joje rasta apskaldytų granito gabalų ir smulkių nuoskalų, perdegusios titnago skaldos, rėztukas. Tai neaiškios chronologijos laužavietės liekanos.

Pav. 2. Keramika iš Gribašos 4-osios gyvenvietės.
Fig. 2. Pottery from Gribaša 4th Settlement.

Didžioji radinių dalis priklausė 2-jų skirtingų laikotarpių kompleksams. Dauguma lancetų, ašmenėlių, trikampiai mikrolitai, mikrorėžtukai bei dalis rėžtukų, gremžtukų skirtini vėlyvajam mezolitui–ankstyvajam neolitui. Nemuno kultūros gyvenvietei priklausė 3-jų puodų šukės, kurių molio masė liesinta augalinėmis priemaišomis. Gyvenvietėje rastas 321 keramikos, liesintos mineralinėmis priemaišomis, fragmentas. Jie priklausė 6 puodams. Didesnių storasienių indų sienelės buvo S ir I profiliuotės. Pakraštėlius puošė rumbai su stačiakampiais įspaudais, vieno puodo sienelės buvo ornamentuotos vertikalių ir horizontalių brauktų linijų raštu (pav. 2). Mažesni S profiliuotės ir plonomis sienelėmis indai buvo ornamentuoti trikampaiais įspaudėliais, duobutėmis. Rasti 2-jų plokščių dugnelių fragmentai. Ši keramika turi nemažai panašumų su ankstyvojo žalvario amžiaus Tšineco kultūros puodais. Iš titnaginių dirbinių vėlesniam radinių kompleksui priskirta apatinė trikampio strėlės antgalio dalis. Aptartiems kompleksams nepriklausė svidrinio strėlės antgalio fragmentas bei mezolitinio tipo lancetas įstrižai retušuotu pagrindu.

1999 m. Gribašos 4-ojoje akmens amžiaus gyvenvietėje buvo ištirtas 69,25 m² plotas. Rasti 3 790 žmogaus apdirbti titnagai ir 654 lipdytinės keramikos šukės. Radiniai priklausė vėlyvojo mezolito – ankstyvojo neolito Nemuno kultūros ir vėlyvojo neolito – ankstyvojo žalvario amžiaus neaiškios kultūrinės priklausomybės gyvenvietėms.

Giedrė GRINEVIČIŪTĖ, Tomas OSTRAUSKAS

Explorations of Gribaša 4 settlement

An area of 69,25 m² was explored in Gribaša 4 settlement of Stone Age in 1999. The total of 3790 treated flints and 658 potsherds were uncovered. The finds belonged to Nemunas culture settlement of Late Mesolithic - Early Neolithic and to culturally unidentified settlement of Late Neolithic - Early Bronze Age.

Gytis GRIŽAS

SARTŲ EŽERO SALOS DUMBLYNĖS GYVENVIETĖ

1976 m. Sartų ežero Dumblynės saloje (Rokiškio r.) A. Šimonėlis su sūnumis aptiko XI–XII a. radinius: gintarinius bei mėlyno stiklo karolius, apgalvio plokšteles, stambias įvijas, žvangučių. Anot radėjų, visa buvo suvyniota į audinį. Visi radiniai pateko į LNM. Tais pačiais metais radimvietę aplankė V. Urbanavičius ir, aplyginęs duobės kraštus, surinko apie 10 stambių įvijų (žr. *Lietuvos istorijos metraštis*, V., 1977, p. 163). 1996–1997 m. LNM ekspedicija atliko žvalgomuosius kasinėjimus, buvo surastas 1976 m. iškastos duobės Š, P ir ŠR kraštas (žr. *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 194–195).

1998–1999 m. iškastas 123 m² plotas, aptiktas dviejų skirtingų laikotarpių kultūrinis sluoksnis: žalvario ir senojo geležies amžiaus, taip pat ištirta 1976 m. duobė bei jos aplinka.

Su žalvario amžiumi sietinas pilko smėlio kultūrinis sluoksnis. Jam priklauso netaisyklingo ovalo formos, 2×5 m. dydžio, iki 50 cm gylio beveik lygiu dugnu duobė-žeminė. Ji nepasižymėjo radinių gausumu, aptikta tekstilinės su augalinėmis priemaišomis ir lygiu paviršiumi su mineralinėmis priemaišomis keramikos bei kelios titnaginės nuoskalos. Visas žalvario amžiaus kultūrinis sluoksnis buvo fiksuotas centrinėje perkasos dalyje ir storėjo iki 20 cm P perkasos krašto link. Šiam laikotarpiui priskirtinos ir kelios stulpavietės, tačiau tik viena iš jų sietina su duobe-žemine, kitos – pavienės. Vienoje stulpavietėje rastas netaisyklingo trikampio formos titnaginis antgališ įgaubtu pagrindu, retušuotas plokščiu retušu.

Saloje gyventa ir mūsų eros pradžioje iki VI a. Iš viso rasta 2 220 vnt. keramikos fragmentų: brūkšniuotu, lygiu, grublėtu ir gnaibytu paviršiumi, taip pat verpstukų, audimo staklių svarelis bei yla, gargažių ir tiglių fragmentų. Senojo geležies amžiaus sluoksniui priklauso aptiktas namo sienos fragmentas bei 2 židiniai. Tam pačiam laikotarpiui priskirtina ir 4 m pločio stačiakampio formos namo dalis. Ištirtas tiksliai V pastato kraštas. 1998 m. žvalgant salą visoje ŠR, R ir PR pakrantėje, taip pat rastas 20–40 cm storio kultūrinis sluoksnis. 1999 m. sausa vasara leido padaryti kranto